

SOHA YO‘NALISHIDA INGLIZ TILINI O‘QITISHNING ZAMONAVIY TALABLARI

Rashidova Nodira Murodovna

Toshkent davlat agrar universiteti, “Xorijiy tillar” kafedrası o‘qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada soha yo‘nalishida ingliz tilini o‘qitishning zamonaviy talablari, kompetensiyaviy yondashuv, ESP (English for Specific Purposes) konsepsiyasi hamda fanlararo integratsiyaning ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, kasbiy kommunikativ kompetensiyani shakllantirishda innovatsion metodlar va raqamli texnologiyalarning o‘rni yoritib beriladi.*

Kalit so‘zlar: *soha ta’limi, ingliz tili, ESP, kommunikativ kompetensiya, kompetensiyaviy yondashuv, innovatsion ta’lim.*

Annotation: *This article examines the modern requirements for teaching English in specialized fields, the competency-based approach, the ESP (English for Specific Purposes) concept, and the importance of interdisciplinary integration. It also highlights the role of innovative methods and digital technologies in developing professional communicative competence.*

Keywords: *field-specific education, English language, ESP, communicative competence, competency-based approach, innovative education.*

Bugungi globallashtirish davrida ingliz tili nafaqat umumiy muloqot vositasi, balki kasbiy faoliyatning ajralmas tarkibiy qismiga aylanib bormoqda. Xususan, texnika, iqtisodiyot, tibbiyot, huquq, axborot texnologiyalari kabi sohalarda ingliz tilini bilish zamonaviy mutaxassis uchun muhim talab hisoblanadi. Shu sababli oliy ta’lim muassasalarida ingliz tilini soha yo‘nalishiga mos holda o‘qitish masalasi dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Soha yo‘nalishida ingliz tilini o‘qitish an’anaviy grammatika va tarjima yondashuvidan voz kechib, talabaning kasbiy ehtiyojlariga yo‘naltirilgan zamonaviy metodik asoslarni talab etadi.

Soha yo‘nalishida ingliz tilini o‘qitishning zamonaviy talablari

Zamonaviy ta’lim tizimida ingliz tilini o‘qitish kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil etilmoqda. Bu yondashuv talabalarda faqat til bilimlarini emas, balki real kasbiy

vaziyatlarda ingliz tilidan samarali foydalanish ko'nikmalarini shakllantirishni ko'zda tutadi.

Kompetensiyaviy yondashuv faqat tilning nazariy bilimlarini o'rgatish bilan cheklanmay, balki talabalarda real kasbiy vaziyatlarda tilni samarali qo'llash ko'nikmalarini shakllantirishga qaratiladi. Boshqacha aytganda, talabalarga grammatika va lug'at bilimlarini yodlatishdan ko'ra, ularni kelajakdagi ish faoliyatida haqiqiy muloqot, taqdimot, muzokara va kasbiy hujjat yozish vazifalarida amaliy qo'llashga tayyorlash ustuvor ahamiyat kasb etadi.

Masalan, iqtisodiyot yo'nalishidagi talaba ingliz tilini o'rganganida, u nafaqat moliyaviy atamalarni bilishi, balki hisobotlarni tahlil qilish, investorlar bilan uchrashuvlarda ishtirok etish va elektron pochta orqali rasmiy yozishmalarni olib borish qobiliyatini ham rivojlantirishi kerak. Shu bilan birga, texnika yo'nalishidagi talabalar uchun asosiy vazifa texnik hujjatlar, loyiha tavsiflari, laboratoriya hisobotlari va texnik instruksiyalarni ingliz tilida tushunish va ishlab chiqishdir. Shu tariqa, kompetensiyaviy yondashuv talabaning til bilimini kasbiy faoliyat bilan uzviy bog'laydi.

Bundan tashqari, kompetensiyaviy yondashuv talabaning muloqotga tayyorligini, tezkor va aniq javob qaytarish qobiliyatini, nutq madaniyati va kommunikativ strategiyalarini shakllantirishga xizmat qiladi. Rol o'yinlari, case-study vazifalari, loyiha asosida ta'lim, taqdimotlar va muammoli vaziyatlarni modellashtirish kabi interfaol metodlar yordamida talabalar o'z bilimlarini amalda qo'llashga o'rgatiladi. Shu tariqa, kompetensiyaviy yondashuv til o'rganishni real hayot va kelajakdagi kasbiy faoliyat bilan uyg'unlashtiradi, natijada bitiruvchi mutaxassis nafaqat tilni biladi, balki undan kasbiy kontekstda samarali foydalanishga tayyor bo'ladi.

Soha yo'nalishida ingliz tilini o'qitishning asosiy zamonaviy talablari quyidagilardan iborat:

Birinchidan, ESP (English for Specific Purposes) yondashuvini joriy etish muhim hisoblanadi. ESP talabalarining kasbiy faoliyatiga oid lug'at boyligi, terminologiya va muloqot modellarini egallashiga xizmat qiladi. Bunda o'quv materiallari muayyan soha ehtiyojlariga moslashtiriladi.

Ikkinchidan, kommunikativ va amaliy yo'naltirilganlik ustuvor ahamiyatga ega. Talabalar kasbiy suhbatlar, taqdimotlar, muzokaralar va muhokamalarda ingliz tilida erkin muloqot qila olishlari lozim. Shu bois mashg'ulotlarda rol o'yinlari, keys-stadiy, munozara va loyiha asosida ta'lim metodlari keng qo'llaniladi.

Uchinchidan, fanlararo integratsiya (CLIL – Content and Language Integrated Learning) zamonaviy talablardan biri sanaladi. Bunda ingliz tili mutaxassislik fanlari bilan uzviy

bog‘liq holda o‘qitiladi, bu esa talabalarning kasbiy tafakkuri va til kompetensiyasini bir vaqtda rivojlantirishga imkon yaratadi.

To‘rtinchidan, raqamli texnologiyalar va innovatsion vositalardan foydalanish muhim ahamiyat kasb etadi. Onlayn platformalar, interfaol dasturlar, multimedia materiallari va sun‘iy intellektga asoslangan resurslar ta‘lim samaradorligini oshiradi hamda talabaning mustaqil ta‘lim olish imkoniyatlarini kengaytiradi.

Beshinchidan, baholash tizimi ham kompetensiyaviy yondashuvga mos bo‘lishi talab etiladi. Baholash jarayonida faqat nazariy bilimlar emas, balki talabaning kasbiy kommunikativ faoliyati, nutqiy faolligi va amaliy topshiriqlarni bajarish qobiliyati inobatga olinishi zarur.

Xulosa qilib aytganda, soha yo‘nalishida ingliz tilini o‘qitish zamonaviy ta‘lim talablariga mos holda qayta tashkil etilishini taqozo etadi. ESP yondashuvi, kommunikativ metodlar, fanlararo integratsiya va raqamli texnologiyalardan foydalanish talabalarning kasbiy kompetensiyasini shakllantirishda muhim omil bo‘lib xizmat qiladi. Ingliz tilini soha bilan uyg‘un holda o‘qitish raqobatbardosh va malakali mutaxassislar tayyorlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Hutchinson T., Waters A. English for Specific Purposes: A Learning-Centred Approach. — Cambridge: Cambridge University Press, 1987.
2. Dudley-Evans T., St John M. Developments in English for Specific Purposes. — Cambridge: Cambridge University Press, 1998.
3. Richards J.C. Communicative Language Teaching Today. — Cambridge: Cambridge University Press, 2006.
4. Nation I.S.P. Learning Vocabulary in Another Language. — Cambridge: Cambridge University Press, 2001.
5. Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). — Council of Europe, 2020.
6. Jalolov J.J. Chet tillarni o‘qitish metodikasi. — Toshkent: O‘qituvchi, 2012.
7. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining xorijiy tillarni o‘qitishga oid me‘yoriy-huquqiy hujjatlari.